

Ortaokul 6. Sınıf Edat ve Bağlaç Konusunda Başarı Testi Geliştirme: Güvenirlik ve Geçerlik Analizi*

*Fatma Burcu HANÇER***
*Şükran DİLİDÜZGÜN****

Öz

Bu çalışmanın amacı, 6. Sınıf düzeyinde edat ve bağlaç konusuyla ilgili dil bilgisi başarı testi geliştirmektir. Bu amaç doğrultusunda ilk olarak Bloom'un yenilenen taksonomisi dikkate alınarak konuya ait kazanımlar belirlenmiş ve bu kazanımları karşılayan 167 adet, edat ve bağlaç konusuyla ilgili soru hazırlanmıştır. Hazırlanan sorular için uzman görüşü alınarak görüşler doğrultusunda 54 adet soru seçilmiştir. Testin kapsam geçerliliğini belirleyebilmek için belirtke tablosu oluşturulmuştur. Maddeler analiz edilmeden önce 6.sınıf düzeyinde 25 öğrenciye test uygulanarak onların maddeler üzerindeki yorumları alınmıştır. Ön pilotan sonra son şekli verilen taslak test, 2021-2022 eğitim öğretim yılında 200 öğrenciye uygulanarak testin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. 54 maddelik taslak testin güvenilirlik analizi 0,661 olarak hesaplanmıştır. Total Varyans Tablosu incelediğinde veri setini daha iyi şekilde temsil edebilecek 22 sorunun mevcut olduğu saptanmış ve bu sorular nihai teste alınmıştır. Nihai testin Cronbach's Alpha Katsayısı 0,710 olarak hesaplanmıştır. Cronbach Alfa katsayısının (α) 0.60-0,90 arasında olması testten alınan puanların oldukça güvenilir olduğunu gösterir.

Anahtar Kelimeler: Başarı testi, dil bilgisi, edat, bağlaç, geçerlik, güvenilirlik, test geliştirme

Secondary School 6th Grade Achievement Test Development for Prepositions and Conjunctions: Reliability and Validity Analysis

Abstract

The aim of this study is to develop a grammar achievement test on the subject of prepositions and conjunctions at the 6th grade level. For this purpose, first of all, the acquisitions of the subject were determined by taking into account the renewed taxonomy of Bloom, and 167 questions about the subject of prepositions and conjunctions were prepared. After that, 54 questions were selected in line with the opinions of the experts for the questions prepared. In order to determine the content validity of the test, a table of specifications was prepared. Before the items were analyzed, the questions were applied to 25 6th grade students and their comments on the items were taken. The draft test, which was finalized after the pre-pilot, was applied to 200 learners in the 2021-2022 academic year, and validity and reliability studies were carried out. The reliability analysis of the 54-item draft test was calculated as 0.661. When the Total Variance Table was examined, it was determined that there were 22 questions that could better represent the data set, and these questions were included in the final test. The Cronbach's Alpha Coefficient of the final test was

* Bu makale, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsünde Prof. Dr. Şükran DİLİDÜZGÜN danışmanlığında Fatma Burcu HANÇER tarafından hazırlanan "Etkileşimli Dil Bilgisi Öğretiminin Öğrencilerin Dil Bilgisi Başarıları ve Dil Bilgisi Tutumları Üzerine Etkisi: 6. Sınıf Örneği" adlı doktora tezinde veri analizi yapabilmek için geliştirilmiştir

** Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Programı, İstanbul, mae-burcu@hotmail.com, ORCID: orcid.org/0000-0001-7762-2199

*** Prof. Dr. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul, sdilid@yahoo.com, ORCID: orcid.org/0000-0002-4094-5215

calculated as 0.710. A Cronbach Alpha coefficient (α) between 0.60 and 0.90 indicates that the scores obtained from the test are quite reliable,

Keywords: Achievement test, grammar, preposition, conjunction, validity, reliability, test development

Giriş

Ölçme, birey ya da nesnelere niteliklerinin uygun araçlar kullanılarak gözlemlenip gözlem sonucunun sayı veya başka sembollerle gösterilmesi olarak tanımlanabilir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2018, s. 106). Değerlendirme ise ölçme sonuçlarına göre bir yargıya varma durumudur. Eğitim sürecinin sonunda öğrencilerin öğrenme durumlarını belirleyebilmek için kullanılan ölçme araçlarından birisi de başarı testleridir. Türkçe derslerinde de ürün odaklı değerlendirmede en çok başvurulan ölçeklerden birisi olan başarı testleri, süreç sonunda öğrencilerin öğrenme durumlarının tespiti için sıklıkla kullanılmaktadır. Geliştirilen bir başarı testinin amaca tam olarak hizmet edebilmesi için çeşitli niteliklere sahip olması gerekmektedir. Geliştirilen başarı testinin sabit, standart veya tesadüfi hatalardan arınık olma derecesi ölçeğin güvenilirliğinin yüksek olduğunu gösterirken, ölçme amacına tam olarak hizmet edebilmesi ise aracın geçerlik özelliğini sağladığını gösterir. Bir ölçme aracının geçerli ve güvenilir olması da onun ölçmek istediği özelliği tam olarak ölçebildiği anlamına gelir.

Dil bilgisi bir dilin kuralları bütünüdür, kuralları tam olarak bilmek dilin iyi bilindiğinin göstergesi olabilir; ancak dil kullanımıyla aynı anlama geldiği söylenemez. Dili kullanmak; yazılı ve sözlü bağlamlara uygun olarak dil öğelerini seçip sözdizimsel ve sesbilimsel anlamlandırmanın yapılacağı şekilde düzenleyerek iletişimsel bir amacı gerçekleştirebilmek, etkileşimde bulunabilmektir. Bu becerinin gerçekleşmesi ise dilin kuralların iyi bilinmesine bağlıdır. Bu nedenle öğrencilerin dil bilgisi yeterliliklerinin ölçülüp değerlendirilmesi önemlidir. Dil bilgisi başarı testleri de yukarıda belirtildiği gibi biçim, anlam ve kullanım üçgeni içinde ele alınmalıdır (Larsen Freeman, 2014). Ayrıca Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (2019, s. 9) 1-3. sınıflarda performans çalışmaları ve projelere öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve duyuşsal becerilerinin ölçülmesinde yer verilirken 4-8. sınıflarda sürecin yanı sıra sonuç odaklı ölçme ve değerlendirme yaklaşımının da benimsenmesi gerektiği belirtilmelidir. Bu bağlamda bu düzeyde başarı testleri de bu hedefin gerçekleştirilmesi için kullanılacak önemli bir ölçme değerlendirme aracı durumundadır. Bu çalışmada da Türkçe dil bilgisi konularından biri olan edat ve bağlaçların öğretiminde öğrencilere üst düzey düşünme becerilerini kullanarak çözebileceği geçerli ve güvenilir bir başarı testi geliştirmek hedeflenmiştir. Bu başarı testi, dil bilgisi alanında yeni nesil ve Bloom taksonomisinde yer alan her basamağa uygun soruları içerdiğinden öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini de ölçmeyi hedeflediği için alana katkı sağlayacak niteliktedir.

Bu çalışmanın amacı, 6.sınıf Türkçe dersi dil bilgisi konularından edat ve bağlacı kapsayan geçerli ve güvenilir bir dil bilgisi başarı testi geliştirmek ve test geliştirme süreci aşamalarını detaylı bir şekilde betimlemektir.

Yöntem

Ortaokul 6.sınıf düzeyinde edat ve bağlaç konuları üzerine başarı testi geliştirilmesinde kullanılan araştırma modeli, çalışma grubu, araştırma süreci, veri toplama araçları ve verilerin analizi bu başlık altında ele alınacaktır.

Araştırmanın Modeli

Nicel yöntemin temel alındığı araştırma, tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Bir konu ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin ya da ilgi, beceri, yetenek, tutum vb. özelliklerinin belirlendiği genellikle diğer araştırmalara göre görece daha büyük örneklem üzerinde yapılan araştırmalara tarama araştırması denir (Fraenkel ve Wallen, 2006'dan aktaran Büyüköztürk ve diğerleri, 2018, s. 184). Karasar'a (2012, s. 77) göre tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Bu bağlamda araştırmada belirli aşamalar takip edilmiş ve ilk olarak da dil bilgisi başarı testinin amacı belirlenmiştir. Amaç, 6. Sınıf düzeyinde Türkçe

dil bilgisi öğretiminde edat ve bağlaç konusunu kapsayan geçerli ve güvenilir bir dil bilgisi başarı testi hazırlamaktır.

Örneklem

Bu çalışmanın evrenini 2021-2022 eğitim öğretim yılında İstanbul'da öğrenim gören 6. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Tesadüfi örneklemeden yararlanılarak İstanbul, Pendik'te öğrenim gören iki ortaokulun 6. sınıf öğrencileri örnekleme alınmıştır. Araştırma öncesinde İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğünden ve İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Etik Kurulundan araştırma ve uygulama için gerekli izinler alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada 6. sınıf düzeyinde edat ve bağlaç konusuyla ilgili 4 seçenekli çoktan seçmeli 54 dil bilgisi sorusunu içeren başarı testi, veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. 200 kişi üzerinde yapılan pilot çalışma sonucu gerekli istatistiksel hesaplamalar yapılarak testin geçerlik ve güvenilirlik analizleri elde edilmiştir. Analizler sonucunda edat ve bağlaç oranlarını dengeli bir şekilde sağlayabilecek, güvenilirlik indeksi en yüksek 22 soruyla nihai test oluşturulmuştur.

Oluşturulması amaçlanan güvenilir ve geçerli bir dil bilgisi başarı testi için öncelikle 6. sınıf Türkçe Dersi Öğretim Programı dikkate alınarak, literatür taranarak ve Bloom'un Yenilen Taksonomisi temel alınarak edat ve bağlaç konusuyla ilgili kazanımlar belirlenmiştir. Hatırlama, anlama, çözümleme, uygulama, değerlendirme ve yaratma başlıkları altında hazırlanan 26 kazanım için 1 ölçme ve değerlendirme uzmanından, 3 alan uzmanından görüş alınmış; görüşler doğrultusunda kazanımlara son şekli verilmiştir. İkinci aşamada ise araştırmacılar tarafından taksonomi basamaklarında yer alan kazanımların her biri için en az 3 olmak üzere edat /bağlaçla ilgili toplam 167 madde oluşturulmuştur. Bu maddeler hazırlanırken olabildiğince olumsuz soru ifadesi içeren sorulardan kaçınılmış, seçenekler yazılırken açık ve anlaşılır, öğrencinin yaş düzeyine uygun cümleler seçilmiştir. Sorularda mümkün olduğunca öğrencinin yakın çevresinde ve gündelik hayatında karşılaşabileceği türden ifadeler yer verilmiştir. Yine bu maddeler için de 1 ölçme ve değerlendirme uzmanından, 4 Türkçe öğretmeninden ve 4 alan uzmanı öğretim üyesinden soruların kazanımları karşılayıp karşılamadığı konusunda uzman görüşü alınmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda maddelerin sayılarında bir değişiklik olmamıştır; ancak öğrencilerin bu testi bir ders saati içinde bitirememesi ve sıkılma olasılıkları düşünülerek güvenilir bir veri elde edilemeyeceği varsayımıyla araştırmacılar tarafından kazanımlardaki dengeyi bozmayacak şekilde benzer olan sorular eksiltilerek 54 maddelik taslak dil bilgisi başarı testi hazırlanmıştır. Testin kapsam geçerliğini netleştirmek için belirtke tablosu oluşturulmuştur (Tablo 1).

Taslak test, 2021-2022 eğitim öğretim yılında 6. sınıf düzeyinde 25 kişilik bir öğrenci grubuna ön pilot olarak uygulanmış ve taslak testte açık olmayan, dil ve anlatım yönünden düzeyi aşan, öğrenciler tarafından anlaşılmayan ifadeler ve sorular belirlenmeye çalışılmış ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

Verilerin Toplanması

Ön pilot çalışması yapılan 54 maddelik taslak dil bilgisi başarı testinin geçerlik ve güvenilirlik hesaplamalarının yapılabilmesi için test, 200 altıncı sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Pilot uygulamanın ardından gerekli istatistiksel hesaplar yapılmıştır. Geçerlik ve güvenilirlik analizleri sonucunda 54 madde içinden evreni en iyi temsil edecek 22 soru maddesi seçilerek dil bilgisi başarı testine son şekli verilmiştir.

Verilerin Analizi

6. sınıf edat ve bağlaç konuları için geliştirilen başarı testinin ilk olarak geçerlik çalışması yapılmıştır. Kapsam geçerliliğini sağlamak için öncelikle Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre belirlenen kazanımların soru numaraları ile eşleştirildiği bir belirtke tablosu hazırlanmıştır. Geliştirilen başarı testinin geçerlik ve güvenilirlik analizi için SPSS 22.0 programı kullanılmıştır. Sorulara doğru cevap veren öğrencilere "1" yanlı cevap veren ya da soruyu boş bırakanlara "0" puan verilmiş ve bu puanlar tabloya işlenmiştir. Yapı geçerliliği için "Açımlayıcı Faktör Analizi", "KMO and Bartlett's Test"

sonuçlarına göre de geçerlik analiz yorumları yapılmıştır. Güvenirlik analizi için ise Cronbach's Alpha değeri hesaplanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, araştırmada geliştirilen "6. Sınıf Dil Bilgisi Başarı Testi: Edat ve Bağlaç" için yapılan geçerlik ve güvenirlik analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

Testin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Kapsam Geçerliliği: Belirtke Tablosu

Kapsam geçerliliğinde, "Test maddeleri ölçülmek istenen davranışı yeterince ölçüyor mu?" sorusunun cevabı aranır. Burada her maddenin tanımlanmış davranışları ölçmede yeterli veya uygun olup olmadığına bakılır. Başarı testleri için belirtke tablosu hazırlamak, kapsam geçerliliği konusunda önemli ipuçları verir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2018, s. 122). Süreç başında Yenilenmiş Bloom Taksonomisi'nde belirlenen hatırlama, anlama, çözümlleme, uygulama, değerlendirme ve yaratma aşamaları için toplam 26 kazanım ve her kazanımı kapsayan toplam 54 soru için belirtke tablosu oluşturulmuştur (Tablo 1).

Belirtke tablosu hazırlanırken 1 ölçme değerlendirme, 7 Türkçe öğretmeni, 2 alan uzmanından görüş alınmış; görüşler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılarak belirtke tablosuna son şekli verilmiştir.

Tablo 1.

Edat ve Bağlaç Konusundaki Dil Bilgisi Başarı Testi İçin İlgili Kazanımlar ve Bloom'un Yenilenmiş Taksonomisiyle İlişkilendirilen Belirtke Tablosu

KAZANIMLAR	BASAMAKLAR						TOPLAM SORU SAYISI
	1. HATIRLAMA	2. ANLAMA	3. UYGULAMA	4. ÇÖZÜMLEME	5. DEĞERLENDİRME	6. YARATMA	
1a. Metin içerisindeki edatları / bağlaçları ifadelerini tespit eder.	1						
	35						
1b. Metin içerisindeki bağlaçların/ edatların işlevlerini tanımlar.	2						
	36						7
1c. Metin içerisindeki edat/bağlaçları işlevlerine göre sınıflar.	3						
	37						
	47						
2a. Edat/ bağlaçların metindeki işlevlerini yorumlar.		4					
		5					
		48					
		53					
2b. Metinden içinde edat / bağlacın bulunduğu cümlelere örnekler gösterir.		6					
		38					
2c. Edat/ bağlacın verilen anlama uygun olarak kullanılıp kullanılmadığını belirler.		7					
		8					
		49					17
2d. Edat/ bağlacın sözdizim içindeki öneminin farkına varır.		9					
		54					
2e. Metinde edat/bağlaç bulunduran cümleleri başka şekilde ifade eder.		10					
		39					

Ortaokul 6. Sınıf Edat ve Bağlaç Konusunda Başarı Testi Geliştirme: Güvenirlik ve Geçerlik Analizi

	42		
2f. Edat/ bağlaçları örneklerle açıklar.	11		
2g. Edat/ bağlaçların görevlerini birbiriyle karşılaştırır.	12		
	13		
3a. Metin içinde uygun olan yerde edat/ bağlaçları kullanır.	14		
	40		
3b. Kullanılan edat / bağlaçlara göre cümleleri/metni tamamlar.	15		
3c. Edat/bağlaçları kullanarak önermeleri ilişkilendirir.	16		10
	17		
	43		
3d. Edat/bağlacı aynı işlevdeki ifadelerle değiştirir.	18		
3e. Edat/bağlaçların işlevlerini farklı dil yapılarına uyarlar.	19		
	41		
	50		
4a. Metin içerisindeki edat/ bağlaçların anlama olan katkılarını analiz eder.	20		
	21		
4b. Edat / bağlaçların metin oluşturmada kullanım amacını sorgular.	22		
	4b		
4c. Edat ve bağlaçları birbiriyle ilişkilendirir.	23		
4d. Bir metinde yanlış kullanılan edat/ bağlacı saptar.	24		
	45		12
4e. Önermeleri kullanılan edat/bağlaçlara göre böler.	25		
4f. Edat/bağlaçlarla oluşturulan cümlelerdeki önermeleri kategorize eder.	26		
	27		
	46		
	52		
5a. Metinde bağlaç/ edat kullanılabilecek diğer yerleri belirler.	28		
	29		
5b. Bağlaç/ edat kullanımının bağlamla (metin türü ve içerik) tutarlılığını sorgular.	30		4
5c. Edat/bağlaçla yazılan cümlelerin kabul edilebilirliğini sorgular.	31		
6a.Edat ve bağlaç öğelerini kullanarak yeni özgün bir metin oluşturur.	32		
	33		4
6b. Edat/bağlaçları kullanarak olay/olguları bütünleştirir.	34		
	51		

Yapı Geçerliliği: Açımlayıcı Faktör Analizi

Faktör analizi (FA), yapı geçerliliğine ilişkin, “Bu testten elde edilen puanlar, testin ölçtüğünü varsaydığı şeyi ölçüyor mu?” soruna cevap arar. Bu anlamda faktör analizi test puanlarının yapı geçerliliğinin değerlendirilmesinde önemli katkılar sağlar (Nunnally, 1978; Stapleton, 1997’den aktaran Büyüköztürk ve diğerleri, 2018, s. 124). Yapı geçerliliğini incelemede amaç, ölçeğin faktör yapısını ortaya çıkarmak ise “açımlayıcı faktör analizi” yapılıır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2018, s. 124). Verilerin faktör analizi için uygunluğunu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Barlett küresellik testi verir. KMO katsayısı, veri matrisinin faktör analizi için uygun olup olmadığı ve veri yapısının faktör çıkarma için uygunluğu hakkında bilgi verir. Faktörleşebilirlik için KMO’nun 0,60’tan yüksek çıkması beklenir. Barlett testi, değişkenler arasında ilişki olup olmadığını kısmi korelasyonlar temelinde inceler (Büyüköztürk, 2018, s. 136).

54 soruluk ölçeğin güvenirlik analizi sonucunda Cronbach's Alpha değeri 0,661 olarak hesaplanmıştır. Betimleyici istatistik tablosu sonuçlarına bakıldığında faktör analizinin varsayımlarını ihlal eden varyansın 0 olduğu bir değişken bulunmamaktadır (Tablo 2).

Tablo 2.

Tanımlayıcı İstatistik

Soru no	Ortalama	Standart Sapma	N
s1	,88	,330	186
s2	,90	,304	186
s3	,95	,215	186
s4	,87	,342	186
s5	,95	,226	186
s6	,91	,281	186
s7	,89	,317	186
s8	,78	,412	186
s9	,91	,281	186
s10	,92	,265	186
s11	,61	,488	186
s12	,90	,304	186
s13	,77	,419	186
s14	,76	,429	186
s15	,81	,392	186
s16	,88	,330	186
s17	,84	,364	186
s18	,82	,388	186
s19	,76	,429	186
s20	,88	,324	186
s21	,88	,324	186
s22	,88	,330	186
s23	,90	,296	186
s24	,85	,359	186
s25	,78	,416	186
s26	,72	,450	186
s27	,88	,324	186
s28	,81	,865	186
s29	,92	,815	186
s30	,74	,442	186
s31	,81	,392	186
s32	,86	,348	186
s33	,92	,818	186
s34	,78	,412	186

Ortaokul 6. Sınıf Edat ve Bağlaç Konusunda Başarı Testi Geliştirme: Güvenirlik ve Geçerlik Analizi

s35	,74	,442	186
s36	,83	,374	186
s37	,88	,330	186
s38	,73	,445	186
s39	,84	,369	186
s40	,85	,359	186
s41	,78	,412	186
s 42	,92	,273	186
s43	,82	,388	186
s44	,74	,442	186
s45	,81	,396	186
s46	,84	,364	186
s47	,79	,408	186
s48	,90	,829	186
s49	,85	,353	186
s50	,82	,383	186
s51	,64	,481	186
s52	,85	,359	186
s53	,73	,447	186
s54	,92	,273	186

KMO testi ile örneklemin yeterli olup olmadığı üzerinde değerlendirme yapılır. KMO, 0 ile 1 arasında değer alır. KMO değeri 1'e ne kadar yakınsa örneklem o kadar faktör analizine uygundur. KMO değerinin 0,60'tan yüksek çıkması beklenir (Büyüköztürk, 2018). Field (2000) de Kaiser-Meyer-Olkin testi için 0.50 değerinin alt sınır olması gerektiğini ve $KMO \leq 0.50$ için veri kümesinin faktörlenemeyeceğini belirtmiştir (aktaran Kaya, 2013, s. 180).

Tablo 3.

KMO ve Bartlett Testi

Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Yeterliliği Ölçümü.		,506
Bartlett'in Küresellik Testi	Ki-kare	2019,015
	Sd	1431
	P	,000

Tablo 3'e bakıldığında KMO katsayısının analiz için yeterli olmadığı görülmektedir. O yüzden hangi soruların veri setinden çıkarılmaya uygun olduğu tespit edilir.

Tablo 4.

Açıklanan Toplam Varyans

Bileşen	İlk Özdeğerler			Kare Yüklemelerin Çıkarma Toplamları		
	Toplam	Varyans yüzdesi	Kümülatif yüzde	Toplam	Varyans yüzdesi	Kümülatif yüzde
s1	3,636	6,734	6,734	3,636	6,734	6,734
s2	3,072	5,689	12,423	3,072	5,689	12,423
s3	2,215	4,102	16,526	2,215	4,102	16,526
s4	2,104	3,896	20,421	2,104	3,896	20,421
s5	1,852	3,430	23,852	1,852	3,430	23,852
s6	1,825	3,379	27,231	1,825	3,379	27,231
s7	1,751	3,243	30,474	1,751	3,243	30,474
s8	1,674	3,101	33,574	1,674	3,101	33,574
s9	1,620	3,000	36,574	1,620	3,000	36,574

s10	1,542	2,856	39,431	1,542	2,856	39,431
s11	1,429	2,646	42,076	1,429	2,646	42,076
s12	1,386	2,567	44,643	1,386	2,567	44,643
s13	1,365	2,527	47,170	1,365	2,527	47,170
s14	1,340	2,482	49,652	1,340	2,482	49,652
s15	1,264	2,340	51,993	1,264	2,340	51,993
s16	1,251	2,316	54,309	1,251	2,316	54,309
s17	1,208	2,237	56,546	1,208	2,237	56,546
s18	1,187	2,198	58,744	1,187	2,198	58,744
s19	1,151	2,131	60,875	1,151	2,131	60,875
s20	1,137	2,106	62,981	1,137	2,106	62,981
s21	1,085	2,010	64,991	1,085	2,010	64,991
s22	1,036	1,918	66,909	1,036	1,918	66,909
s23	,972	1,871	68,780			
s24	,960	1,777	70,558			
s25	,939	1,739	72,297			
s26	,860	1,593	73,890			
s27	,842	1,559	75,449			
s28	,797	1,476	76,925			
s29	,781	1,446	78,371			
s30	,746	1,381	79,752			
s31	,742	1,373	81,126			
s32	,704	1,304	82,429			
s33	,678	1,255	83,684			
s34	,672	1,244	84,928			
s35	,647	1,197	86,126			
s36	,625	1,157	87,282			
s37	,602	1,115	88,398			
s38	,567	1,050	89,448			
s39	,565	1,047	90,495			
s40	,506	,937	91,432			
s41	,469	,868	92,300			
s42	,436	,808	93,108			
s43	,419	,776	93,884			
s44	,400	,742	94,625			
s45	,382	,707	95,332			
s46	,360	,666	95,998			
s47	,337	,624	96,622			
s48	,327	,606	97,228			
s49	,291	,540	97,768			
s50	,287	,532	98,300			
s51	,270	,501	98,801			
s52	,223	,413	99,214			
s53	,216	,401	99,615			
s54	,208	,385	100,000			

Ekstraksiyon Yöntemi: Temel Bileşen Analizi.

Toplam Varyans tablosu incelendiğinde, 54 soru içinden veri setini en iyi temsil edebilecek 22 sorunun mevcut olduğu saptanmaktadır (Tablo 4). Bu 22 faktörün hangi değişkene denk geldiğini bulmak için bileşen matrisine bakmak gerekmektedir (Tablo 5).

Ortaokul 6. Sınıf Edat ve Bağlaç Konusunda Başarı Testi Geliştirme: Güvenirlik ve Geçerlik Analizi

Tablo 5.
Bileşen Matrisi

	Bileşen ^a																					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
s11	,591																					
s13	,519																					
s19	,483						,340															
s24	,459								,367													
s26	,448																					
s25	,418							,370														
s30	,357																					
s43	,345	-,337			-,319	-,317										,311						
s41	,332		,319																			
s49																						
s6	,532																					
s32	,433					-,312															-,319	
s10	,415							-,355														
s22	,383																				,327	
s42	,373																		-,359			
s20	,370					,326	,334					-,339										
s44																						
s36	,506						,303			,320												
s53	,450													,358								
s40	,422																					
s45	,331	,374								,347												
s23																						
s18			-,503								,372											
s47			-,440								-,371											
s38	,316		-,422																			
s27			-,405		,306																	
s34	,387		-,333	-,455																		
s37	,306	,332		-,424																		
s16				,406																		
s9		-,314		-,345																		
s46				-,447				,434														
s50	,335	,320		-,360																		
s8	,381			,317	-,465																	
s5					-,364	,363																
s12	,390								-,487													-,338
s52	,319								,330													
s14									-,424													
s28									,372					,342								
s17													-,460							,343		
s48														,452								-,345
s54	,347								,352					,391								
s35							-,334									,436						
s7	,326														-,370							-,345
s15												-,335				,409						
s3	,330															-,361						
s31																	,485					
s1																						
s4	,360																				,413	
s33																						
s51	,327													,359						,375		
s2								,386														,467
s29																						-,331
s21																						-,309
s39	,337				,321			,337														-,338

Ekstraksiyon Yöntemi: Temel Bileşen Analizi.

a. 22 bileşen çıkarıldı.

Bileşen matrisinin sonuçları incelendiğinde s2, s4, s8, s11, s13, s14, s17, s18, s19, s24, s25, s26, s30, s31, s34, s38, s41, s43, s49, s50, s51, s52 numaralı soruların veri setini 54 sorudan oluşan testten daha iyi temsil edeceği bulgusuna ulaşılmıştır. Daha sonra faktör analizi 22 soru üzerinden tekrar yapılır.

Cronbach Alpha Güvenilirlik Katsayısı Analizi

Güvenirlik, bireylerin test maddelerine verdikleri cevaplar arasındaki tutarlılık olarak tanımlanabilir. Güvenirlik, testin ölçmek istediği özelliği ne derece doğru ölçtüğü ile ilgilidir. Testin güvenilirlik katsayısı olarak hesaplanan korelasyon (r) test puanlarına ilişkin bireysel farklılıkların ne derece gerçek ve ne derece hata faktörüne bağlı olduğunu yorumlamak için kullanılır (Büyüköztürk, 2018, s. 182). Cronbach Alpha yöntemi doğru cevaba "1", yanlış cevaba "0" verilebilecek testlerde kullanılabilen güvenilirlik analiz yöntemidir (Atılğan, 2013). Cronbach Alfa katsayısının (α) 0.40'tan düşük olması testten alınan öğrenci puanlarının güvenilir olmadığını, 0.40-0,60 arasında olması test puanlarının düşük güvenilirlikte olduğunu, 0.60-0,90 arasında olması testten alınan puanların oldukça güvenilir olduğunu, 0.90'nın üstünde olması ise testten öğrencilerin aldığı puanların yüksek güvenilirlikte olduğunu gösterir (Can, 2014).

Bu testte de Cronbach Alpha Güvenilirlik Katsayısı Analizi yapılarak testin güvenilir olup olmadığına ilişkin yorumlar yapılmıştır. Veri setini temsil edecek 22 madde için Cronbach Alpha Güvenilirlik Katsayısı 0,710 olarak bulunmuştur.

Soru sayısı azaltıldığında Cronbach Alpha değeri 0,661'den 0,710'a yükseltilmiştir. Bu değer testten alınan puanların oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir.

KMO, 0 ile 1 arasında değer alır. 1'e ne kadar yakınsa örneklem o kadar faktör analizine uygundur. Edat ve bağlaç konularını ele alan dil bilgisi başarı testinde KMO katsayısı analiz için yeterlidir. Açıklayıcı faktör analizinden sonra 54 sorudan, veri setini en iyi temsil eden 22 soruya düşülmesi ile KMO değeri de 0,506'dan 0,655'e yükselmiştir. KMO değerinin 0.60 üstü olması gerekmektedir (Büyüköztürk, 2018).

Tablo 6.

KMO ve Bartlett Testi

Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Yeterlilik Ölçütü.		,655
Bartlett'in Küresellik Testi	Ki-kare	527,781
	Sd	231
	p	,000

Faktör analizi yapılırken soruların içeriği de dikkate alınmıştır. Soru içeriklerinde edat ve bağlaçla ilgili soruların eşit dağılımda olmasına dikkat edilmiştir. Böylelikle kapsam geçerliği de göz önünde bulundurulmuştur.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada, 6. sınıf düzeyinde edat ve bağlaç konusuyla ilgili dil bilgisi başarı testi geliştirmek ve başarı testi geliştirme sürecini detaylı olarak betimlemek amaçlanmıştır. Başarı testi geliştirme süreci çeşitli aşamalardan oluşmaktadır. Bu aşamalar; testin amacının belirlenmesi, test ile ölçülecek özelliklerin belirlenmesi, madde yazımı ve madde havuzunun oluşturulması, teknik denetim ve dil anlaşılabilirliğinin incelenmesi, uzman görüşü alma ve ön deneme formunun oluşturulması, ön uygulamanın yapılması, testin psikometrik özelliklerinin belirlenmesi (geçerlik ve güvenilirlik) şeklinde sıralanmaktadır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2018, s. 110). Eğitim alanında hazırlanan birçok başarı testi için bu sıra takip edilmiştir (Akbulut ve Çepni, 2013; Demir, Kızılay ve Bektaş, 2016; Ömeroğlu ve Onan, 2021; Tekbıyık ve Akdeniz, 2010). 6. sınıf düzeyi edat ve bağlaç konusu üzerine dil bilgisi başarı testinin geliştirilmesini amaçlayan bu çalışmada da Büyüköztürk ve diğerlerinin (2018) tasnif ettiği aşamalar takip edilmiştir. Bu doğrultuda hazırlanan testin psikometrik özellikleri; testin eğitim öğretim ortamlarında 6. sınıf düzeyinde edat ve bağlaç konusuyla ilgili kazanımları ölçme ve değerlendirme amaçlı kullanılabilir geçerli ve güvenilir bir test olduğunu göstermektedir. Literatür incelendiğinde

farklı başarı testi geliştirme çalışmalarında da bu yolun izlendiği görülmüştür (Bektaş ve Kızılay, 2016; Demir ve Armağan, 2019).

Bu çalışmada dil bilgisi başarı testi hazırlanırken Bloom'un yenilenin taksonomisi göz önüne alınmış ve kazanımlara dayalı olarak sorular, taksonomi basamaklarına uygun olacak şekilde yazılmıştır. Bloom'un yenilenen taksonomisinde, en üst ve en karmaşık basamaklar olan sentez ve değerlendirme, yenilenen taksonomide yer değiştirmiş ve değerlendirme (evaluating) ve yaratma (creating) olarak yeniden adlandırılmıştır (Huitt, 2009'dan aktaran Tutkun, 2012, s. 18). Bloom Taksonomisi kullanılarak oluşturulmuş araçlarla, öğrencilerin düşünme becerilerini ölçmek için ilgili konuya ilişkin sorular hazırlanabilir (Çepni, 2003'ten aktaran Avcı, 2020, s. 265). Bu düşünce ışığında bu çalışmada da üst düzey düşünme becerilerini ölçen soru maddeleri mevcuttur.

Başarı testinin kapsam geçerliği, Tablo 1'deki belirtke tablosuyla sağlanmıştır. Belirtke tablosu aracılığıyla Demir, Kızılay ve Bektaş'a (2016) göre, kapsam geçerliği başarı testlerini geliştirmede başlangıç noktasını oluşturur. Literatürdeki birçok araştırma gibi (Ayyıldız ve Tarhan, 2014; Tosun ve Taşkesenligil, 2011; Nakiboğlu ve Güneş Yazar, 2019) bu çalışmada da başarı testi geliştirme sürecinde belirtke tablosu oluşturma aşamasında Bloom basamaklarındaki her düzey için geçerli olan sorular ve soru sayıları gösterilmiştir.

Bir ölçme aracının sahip olması gereken bir diğer nitelik ise güvenirliliktir. Güvenirlik, bir testin ölçmek istediği özelliği ne derece doğru ölçtüğü ile ilgilidir (Büyükoztürk, 2018, s. 182). Birçok çalışmada olduğu gibi (Ayvacı ve Durmuş, 2016; Susar Kırmızı ve Yurdakal, 2018) bu çalışmada da başarı testinin güvenirliliğini belirlemek için Cronbach Alpha yöntemi kullanılmış ve testin güvenilir bir test olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu çalışma, Türkçe dersi 6. sınıf düzeyinde edat ve bağlaç konusuna yönelik geçerli ve güvenilir bir dil bilgisi başarı testi oluşturmak amacıyla yapılmıştır. Geliştirilen başarı testi, ünite sonlarında öğrencilerin öğrenme düzeylerini tespit etmek veya bir sonraki yıl hazır bulunuşluk düzeylerini belirleyebilmek adına öğretmenler tarafından kullanılabilir.

Araştırmada geliştirilen dil bilgisi başarı testi, ayrıca Türkçe Eğitimi alanında dil bilgisi üzerine yapılacak nicel araştırmaların herhangi bir aşamasında edat ve bağlaç konularıyla ilgili geçerli ve güvenilir bir veri toplama aracı olarak kullanılabilir.

Üst düzey düşünme becerilerini dikkate alarak hazırlanmış olan bu test, Türkçe Eğitimi alanında bu yönde çalışma yapacak ya da farklı konularda test geliştirecek araştırmacılar için bir uygulama örneği de oluşturmaktadır.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni

Kurul adı = İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Rektörlüğü, Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu

Karar tarihi= 12.04.2022

Belge sayı numarası= E-74555795-050.01.04-385044

Yazarların Katkı Oranı

Bu makaleye 1. yazarın katkı oranı %50, 2. yazarın katkı oranı %50'dir.

Çıkar Çatışması

Çıkar çatışması teşkil edebilecek herhangi bir durum yoktur.

Destek ve Teşekkür

Herhangi bir kurum veya kuruluş tarafından destek alınmamıştır.

Kaynaklar

- Akbulut, H. İ. ve Çepni, S. (2013). Bir üniteye yönelik başarı testi nasıl geliştirilir? İlköğretim 7. sınıf kuvvet ve hareket ünitesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 18-44.
- Atılgan, H. (Ed.) (2013). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (6. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Avcı, F. (2020). Yenilenmiş Bloom taksonomisine göre madde ve ısı başarı testi: Geçerlik güvenirlik çalışması. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21, 263- 292.
- Ayvacı, D. H. Ş. ve Durmuş, A. (2016). Bir başarı testi geliştirme çalışması: Isı ve sıcaklık başarı testi geçerlik ve güvenirlik araştırması. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 35(1), 87-103.
- Ayyıldız, Y. ve Tarhan, L. (2014). Kimyasal reaksiyonlar ve enerji ünitesine yönelik hazır bulunuşluk testi geliştirilmesi: Geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(10), 39-59.
- Büyüköztürk, Ş. (2018). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç, Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2018). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, A. (2014). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi* (2. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demir, N. ve Armağan, Öner, F. (2019). Astronomi başarı testi geliştirme: Geçerlik ve güvenirlik Çalışması. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(1),52-70.
- Demir, N., Kızılay, E. ve Bektaş, O. (2016). 7. Sınıf çözeltiler konusunda başarı testi geliştirme: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 10(1), 209-237.
- Kaya, M. F. (2013). Sürdürülebilir kalkınmaya yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışması. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 28, 175-193.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Larsen Freeman, D. (2014). Teaching grammar. In M.Celce-Murcia, D.M. Brinton & M. A.Snow (Eds.) *Teaching English as a second or foreign language* (pp.279-296). Boston, MA: National Geographic Learning.
- MEB (2019). *Türkçe dersi öğretim programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*. Ankara: T.C. Millî Eğitim Bakanlığı.
- Nakiboğlu, C. ve Güneş Yazar, O. (2019). 9. sınıf "Doğa ve Kimya" ünitesi ile ilgili başarı testi geliştirilmesi: Geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 13(1), 76-104. DOI: 10.17522/balikesirnef.571399.
- Ömeroğlu, A. F. ve Onan, B. (2021). Dil bilgisi öğretiminde VARK öğrenme modelinin başarı, tutum ve kalıcı öğrenmeye etkisi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 10(4), 1457-1476.
- Tekbıyık, A. ve Akdeniz, A. R. (2010). Ortaöğretim öğrencilerine yönelik güncel fizik tutum ölçeği: Geliştirilmesi, geçerlik ve güvenirliği. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 7(4), 134-144.
- Tosun, C. ve Taşkesenligil, Y. (2011). Revize edilmiş Bloom'un taksonomisine göre çözeltiler ve fiziksel özellikleri konusunda başarı testinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(2), 499-52.
- Tutkun, Ö. F. (2012). Bloom'un yenilenmiş taksonomisi üzerine genel bir bakış. *Sakarya University Journal of Education*, 1(3), 14-22.
- Yurdakal, İ. H. ve Susar, F. (2018). Okuduğunu anlamaya ilişkin başarı testi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması, *Dil Dergisi*, 169(2), 67-93.

Extended Abstract

Introduction

Measurement and evaluation studies are included at every stage of the education-teaching process. Measurement can be defined as observing the characteristics of individuals or objects using appropriate tools and displaying the observation result with numbers or other symbols (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz and Demirel, 2018, p. 106). Evaluation, on the other hand, is the state of making a judgement based on the measurement results. Measurement and evaluation process is

done with various tools. Achievement tests are one of the measurement and evaluation tools frequently used in education. It is often preferred in result-based product-oriented evaluations. In order to serve its purpose, an achievement test must have various qualities. The degree to which the developed achievement test is free from fixed, standard or random errors indicates that the reliability of the scale is high. If the measurement tool serves the purpose, it shows that the tool provides the validity feature. The aim of this study is to develop a valid and reliable grammar achievement test about preposition and conjunction at the 6th grade level.

Method

The research, which is based on the quantitative method, was carried out with the survey model. The universe of this study consists of 6th grade students studying in Istanbul in the 2021-2022 academic year. By using random sampling, 6th grade students of two schools in Pendik, Istanbul were sampled. In the research, firstly, the aim of the grammar achievement test was determined. For this purpose, while preparing the grammar achievement test, Bloom's taxonomy of the renewed was taken into consideration and 26 achievements of the subject were determined in total. In Bloom's renewed taxonomy, synthesis and evaluation, which are the top and most complex steps, have been replaced in the renewed taxonomy and renamed as Evaluating and Creating (Huitt, 2009 as cited in Tutkun, 2012, p. 18). Then the questions for the draft test were written in accordance with the taxonomy steps based on the achievements determined. In the draft test, a total of 167 questions were prepared, three for each of the preposition and conjunction subjects, for each acquisition. Expert opinions were taken for the prepared questions, and 54 questions were selected by balancing the number of questions about prepositions and conjunctions by eliminating similar types of questions so that students could answer the test within one lesson without getting bored. Before the items were analyzed, the questions were read to 25 6th grade students and their comments on the items were taken. The draft test, which was finalized after the pre-pilot, was applied to 200 learners in the 2021-2022 academic year, and validity and reliability studies were carried out. Content validity is the starting point in developing achievement tests. In order to determine the content validity of the test, a table of specifications was prepared. The questions and the number of questions valid for each level in the renewed taxonomy of Bloom are shown through the specification table. On the other hand, for construct validity, "Exploratory Factor Analysis" was conducted. Factor analysis seeks an answer to the question of "Do the scores from this test measure what the test presumes it measures?". Validity analysis interpretations were made according to the results of KMO and Bartlett's Test. Cronbach's Alpha value was calculated for reliability analysis. Reliability can be defined as the consistency between individuals' responses to test items. Reliability is related to how accurately the test measures what it wants to measure.

Result and Discussion

The reliability analysis of the 54-item draft test was calculated as 0.661. When the Total Variance Table was examined, it was determined that there were 22 questions that could better represent the data set out of 54 questions, and these questions were included in the final test. The Cronbach's Alpha Coefficient of the final test was calculated as 0.710. By reducing the number of questions, the cronbach alpha value was increased from 0.661 to 0.710. A Cronbach Alpha coefficient (α) between 0.60 and 0.90 indicates that the scores obtained from the test are quite reliable, while a score above 0.90 indicates that the scores obtained by the students from the test are highly reliable (Can, 2014). In the selection of 22 questions, care was taken to ensure that the questions about prepositions and conjunctions were equally distributed. In this way, content validity was also taken into account.

The test, which was prepared by targeting the levels in Bloom's renewed taxonomy and considering high-level thinking skills, constitutes a reference for researchers who will work in the field of Turkish Education and develop achievement tests on different subjects. The developed achievement test will contribute to the field in order to determine the student learning levels at the end of the unit or to determine the readiness level of the students in the next year.

Ekler**Ek-1. 6. Sınıf Dil Bilgisi Başarı Testi: Edat ve Bağlaç**

1. "Eş görevli sözcükleri ve birbiriyle ilişkili olan cümleleri birbirine bağlayan sözcüklere bağlaç denir."

Bu tanıma göre aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi bağlaç değildir?

- Süt ile bal öksürüğe iyi gelir.
- Annemin ve babamın emeklerini ödeyemem.
- Okula gittim ama sınava yetişemedim.
- Tilki gibi kurnaz bir çocuktü.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "üzere" edatı cümleye zaman anlamı kazandıracak şekilde kullanılmıştır?

- Ödevini yapmak üzere kütüphaneye gitti.
- Defterleri kaldırım sınav başlamak üzere.
- İzin istemek üzere okul müdürüne gitti.
- Evi süpürmek üzere komşusundan süpürgesini ödünç aldı.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "ki" bağlacı cümleye parantez içinde verilen anlamı katmıştır?

- Derslerine günlük çalışmadı ki sınavı geçsin. (Sebep-sonuç)
- Üst kattaki gürültü dinmedi ki uyuyalım. (Amaç -sonuç)
- Sen beni hiç aramadın ki! (Kuşku, Şüphe)
- Kapıyı açtım ki karşımda Amerika'da yaşayan teyzem vardı. (Şaşırma)

Cuma günleri annem ile pazara giderdik. Çocukken pazara gitmek bizim için en büyük eğlencelerdendi. Anneme akide şekerlerinden ve oyuncak bebeklerden aldırayım diye yol boyunca söyledim. Pazardan akide şekeri almanın keyfini yalnız yaşayan bilirdi.

4. Yukarıdaki paragrafta bağlaç kullanımını örneklendirecek kaç cümle vardır?

- 1.
- 2
- 3
- 4

5. "Çitalar kuvvetli bacakları ile hızlı koşarak aslanlar ile kaplanları geçebilirler." cümlesindeki "ile" sözcüklerinin türü aşağıdaki seçeneklerin hangisinde sırasıyla doğru olarak verilmiştir?

- edat/bağlaç
- bağlaç/bağlaç
- bağlaç/edat
- edat/edat

6. "İnsanlar meraklı gözler ona bakıyordu. Ali sanki büyümüş küçülmüş konuşuyordu." cümlesini aşağıdaki edatlarla/bağlaçlarla tamamlarsak hangi seçenek dışarıda kalır?

- gibi
- kadar
- de
- ile

I. Bağa girdim üzüm yiyemedim.

II. Az yemek yedi ---- midesi hala şiş

III. Sular geldi ---- bulanık akıyor.

IV.. Sen beni anlamadın.

7. Yukarıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlerden hangisine "ama, fakat, lakin" bağlaçlarından herhangi birini getirirsek anlamlı bir cümle oluşmaz?

- I
- II
- III
- IV

8. "Böyle soruları tek sen çözebilirsin." cümlesindeki altı çizili ifadenin yerine aşağıdaki edat/bağlaçlardan hangisi kullanılamaz?

- yalnız
- mı
- ancak
- Sadece

9. Aşağıdaki cümlelerden hangisi anlam olarak diğerlerinden farklıdır?

- Yumurta aldığım için kek yapacağım.
- Kek yapmak için yumurta aldım.
- Kek yapmak amacıyla yumurta aldım.
- Yumurta aldım, çünkü kek yapacağım.

“Eve gittim fakat kimseyi bulamadım. Ev darmadağınktı üstelik çöpler de her yere saçılmıştı. Evde bir gariplik olduğu belliydi meğer evin hanımı hastaymış. Kadıncağız hastanede olduğu için ev işleriyle ilgilenen yokmuş. Evdeki bu duruma herkes çok üzölmüş hatta yapacak hiçbir şey yokmuş.”

10. Yukarıdaki paragrafta altı çizili bağlaçlardan hangisi cümlenin anlamına uygun kullanılmamıştır?

- fakat
- de
- hatta
- meğer

- Kitabı yarın vermek üzere alabilirsin.
- Sıkıldığı için bahçeye çıktı.
- Kamuoyunu bilgilendirmek için televizyon önemli bir kanaldır.

11. Yukarıdaki cümlelerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- Birinci cümledeki “yarın vermek üzere” ifadesi cümleye koşul anlamı katmıştır.
- İkinci cümledeki “bahçeye çıktı” ifadesi sonuç bildirmektedir.
- Üçüncü cümledeki “kamuoyuna bilgi vermek” ifadesi amaç belirtmektedir.
- İkinci cümledeki “bahçeye çıkmak” ifadesi sebep bildirmektedir.

I. Okul müdürü konuşmasını yapmak üzere kürsüye çıktı.

SebeP Sonuç

II. Markete giderken şemsiyesini aldı çünkü yağmur saatlerdir yağıyordu.

Sonuç SebeP

III. Evini geçindirmek için gece gündüz çalışıyordu.

Amaç Sonuç

12. Yukarıdaki numaralandırılmış cümlelerin hangisinde anlam ilişkileri doğru olarak gösterilmiştir?

- I-II
- II-III
- I-III
- Yalnız III

Köpek balıkları denizlerde, okyanuslarda yaşarlar. Hatta tatlı sularda bile yaşamlarını devam ettirebilirler (I). Büyük okyanuslarda dahi yönlerini çok iyi bulurlar. Ayrıca bu balıkların beyinleri de çok büyüktür (II). Sanki fil beyni kadar (III) Köpek balıklarının çeşitli türleri bulunmaktadır. Bununla birlikte bu türler uzunca bir süredir dünyada varlıklarını sürdürmektedirler (IV).

13. Yukarıdaki metin bilgilendirici bir metindir. Buna göre altı çizili cümlelerden hangisi bu metin türüne uymaz?

- I
- II
- III
- IV

14. Aşağıdakilerden hangisi “Bu kış geçen kışa göre daha yumuşak geçti.” cümlesinden çıkarılabilecek ifadelerden birisidir?

- Geçen seneki kış daha yumuşak geçmiştir.
- Geçen sene yılın en sert kış mevsimi yaşanmıştır.
- Bu kış geçen seneki kıştan daha soğuktur.
- Geçen seneki kış bu seneki kıştan daha serttir.

- I. Bir süre sonra rüzgârın hızlı azaldı.
- II. Biraz sakin kalıp düşünündüler.
- III. Deniz epeyce dalgalıydı.
- IV. Denizde sakinleşti.
- V. Geri dönmek istemediler.

Sabah karşı hava biraz rüzgarlıydı. İki arkadaş denizde yolculuğa başladılar, ama Bu durum onları biraz telaşlandırdı fakat çünkü telaşlanmak her şeyi daha kötü yapacaktı. Neyse kibu nedenle

15. Yukarıdaki paragrafta anlam bütünlüğünü sağlayabilmek için boş bırakılan yerlere bağlaçların anlamına uygun olarak sırasıyla yukarıdaki cümlelerden hangileri gelmelidir?

- a. III / V / IV / I / II b. II / I / III / IV / V c. III / V / II / I / IV d. I / V / II / III / IV

Ben bu sabah erkenden yola çıkacağım. I. Yanıma bir bavul ve küçük bir çanta aldım. II. Biraz huzur bulmaya küçük bir sahil kasabasına gidiyorum. III.. Aklımdaki sorunları unutmak için biraz zamanım olacak. IV. Bu tatilde telefon ve bilgisayar da kullanmayacağım.

16. Yukarıdaki metinde yer alan kaç numaralı cümlede edat kullanılmıştır?

- a. I b. II c. III d. IV

17. “Sınava çok çalıştım fakat istediğim puanı alamadım.” cümlesinin anlamı aşağıdaki seçeneklerden hangisinde tam olarak gerçekleştirilmektedir?

- a. Sınava çok çalışmama rağmen istediğim puanı alamadım.
- b. Sınava çok çalışsaydım istediğim puanı alırdım.
- c. Sınava çok çalıştığım için istediğim puanı alamadım.
- d. İstediyim puanı alamadım çünkü sınava çok çalıştım.

- I. Okul gezisine gitmek istiyordu ailesinden izin alamadı.
- II. Seni üzme istemezdim sınav sonuçların iyi değil.
- III. Akşam yemeğini hazırlamış pasta yapmış.
- IV. Bilgisayarda oyun oynamak istiyorum annem izin vermiyor.

18. Yukarıdaki cümleleri “fakat” bağlacı ile bağlamak istersek hangi cümle dışarıda kalır?

- a. I b. II c. III d. IV

19. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “mi” soru edatı cümlede diğerlerinden farklı bir anlamda kullanılmıştır?

- a. Bahar geldi mi her yer yeşillenir.
- b. Akıllı mı akıllı bir öğrenciydi.
- c. Ekşi mi ekşi bir erik yedim.
- d. Zor mu zor bir soru sormuş sınavda.

20. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde cümleleri birbirine bağlamak için kullanılan bağlaç yanlıştır?

- a. Bahçeye ek masalar koyduk çünkü umduğumuzdan fazla kişi geldi.
- b. Suna’yı seviyor hatta onu üzüyordu.
- c. Seninle gelirdim ama beni çok kırdın.
- d. Kitap okuma yarışmasına katıldım fakat kitapların hepsini bitiremedim.

Ortaokul 6. Sınıf Edat ve Bağlaç Konusunda Başarı Testi Geliştirme: Güvenirlik ve Geçerlik Analizi

Ayşe ve annesi soğuk ve uzun kış geçelerinde ısınmak için odun yakarlardı. Birkaç aydır annesi çok

1

hastaydı ancak işe gidemiyordu. Ayşe çok küçüktü, ama evi geçindirmesi gerekiyordu. Minik kız

2

3

biraz olsun para kazanabilmek için yol kenarında su satıyordu ayrıca kazandığı para hiçbir ihtiyaçlarını karşılamıyordu.

4

21. Yukarıdaki paragrafta altı çizili bağlaçlardan hangileri yanlış kullanılmıştır?

- a. 1, 2 b. 2, 4 c. 1, 4 d. 2, 3

22. “Ayşe okul birincisi oldu çünkü” cümlesi aşağıdaki yargılardan hangisiyle tamamlanırsa amaç- sonuç ilgisi kurulur?

- a. Çok ders çalıştı.
b. İyi bir üniversitede okumak istiyor.
c. Tüm sınavlardan yüksek not aldı.
d. Zeki ve çalışkan bir öğrencidir.